

Heraldické noviny

Nepravidelné elektronické periodikum, které vydává pro své členy Klub pro českou heraldiku a genealogii

Internet: www.heraldikenoviny.cz, E-mail: heraldika@email.cz

Leden 2010, č. 6

Obsah

Úvodní slovo redakce	2
Výročí osobností: John Dee (1527-1609)	2
Události	4
Otevřený dopis k článku J.J.K. Nebeského	6
Heraldické kuriozity	9
Knižní novinky	9
Zajímavé internetové adresy	10

Obrázek na obálce: Znak rodiny Fuggerů z knihy Paula Hectora Maira „*Geslechterbuch der Stadt Augsburg*“, vydané v roce 1550. Publikace se nachází ve sbírkách Bayerische Staatsbibliothek v Mnichově.

Informace redakce vedení Klubu

Vážení čtenáři, opět vás chceme informovat jaké zajímavé články můžete čekat v příštím čísle časopisu Heraldika a genealogie, čísla 3-4/2009. Mezi stěžejní články tohoto čísla patří:

- 1) „*Symbole britských korunních dependencí*“ od Romana Klimeše
- 2) a „*Tajemství tzv. Pražského rukopisu templářské řehole*“ od autora, který používá pseudonym „*Templarius Bohemicus*“

Z ostatních článků zmíníme jen, že můžete čekat dvě drobnější práce od Stanislava Kasíka a výsledky ankety „*Distribuce časopisu Heraldika a Genealogie*“. Celkem na vás čeká 125 stran textu a ilustrací.

Miroslav Baroch a Jiří Ungermann

Výročí osobností

John Dee (13.7.1527 - 1609)

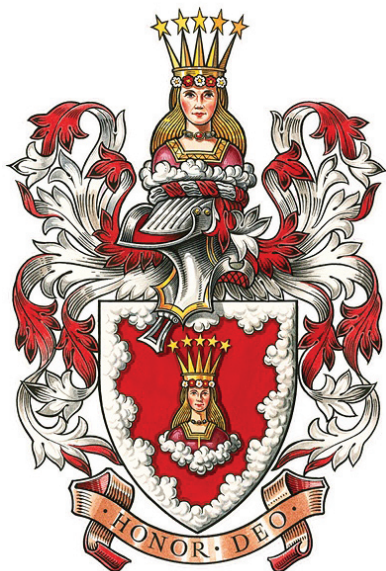
John Dee byl významný alžbětinský matematik, astronom, alchymista, astrolog a okultista. Narodil se v roce 1527 v Londýně v rodině bohatého obchodníka, původem z Walesu. Jméno „Dee“ je odvozeno z waleského „*du*“, tj. „černý“. Rodina J.Dea se do Londýna přistěhovala z Walesu v době korunovace Jindřicha VII. Tudora.

John Dee na obraze neznámého autora, ze sbírky Ashmoleova muzea v Oxfordu

John Dee studuje v letech 1542 až 1546 v St. John's College v Cambridge a později na univerzitách v Leuven a Paříži. V roce 1555 přebírá po svém otci členství ve společnosti ctihodných obchodníků se střížným zbožím (Worshipful Company of Mercers) a ve stejném roce vytváří horoskop pro královnu Marii i její sestru, budoucí královnu Alžbětu I.

Po nástupu Alžběty I. v roce

Znak *Worshipful Company of Mercers* v Londýně, nakreslený Danem Escottem

1558 na trůn, se stává jejím poradcem v oblasti astrologie a věd. Dokonce byl pověřen stanovením správného data korunovace. V letech 1550 až 1570 působí jako královnin poradce v oblasti objevitelských cest, zejména se věnuje navigaci. V roce 1564 píše svou práci „*The Hieroglyphic Monad*“ věnovanou okultismu a kabale, kterou předává jako dar císaři Maximiliánu II. V roce 1577 publikuje své další dílo „*General and Rare Memorials pertayning to the Perfect Arte of Navigation*“, kde naznačuje budoucí roli Anglie v dobývání nového světa.

Roku 1582 se setkává poprvé s Edwardem Kelleym, se kterým v následujícím roce navštěvují Polsko a střední Evropu. Dostává se mu audience u císaře Rudolfa II. v Praze, kterého zaujme natolik, že na dvoře císaře pobývá pak až do roku 1586, kdy přechází do služeb

Viléma z Rožmberka. V letech 1586 až 1589 pobývá zejména na třeboňském zámku. V roce 1589 se vrací zpět do Anglie. Podle neověřených informací, byl tajným vyslancem Alžběty I. na císařském dvoře.

Po návratu do Anglie je stále v přízni Alžběty I. a působí jako rektor na Christ's College v Manchesteru. Po smrti Alžběty I. v roce 1605 nastupuje na trůn Jakub I., jehož přízeň se mu však již nepodařilo získat. Roku 1609 umírá v Mortlake, hrabství Surrey.

J.Dee by dvakrát ženat. Jméno jeho první ženy není známo. Druhé manželství uzavřel v roce 1578 s Jane Fromond (1555 - 1605), dcerou Bartholomew Fromonda z East Cheam v hrabství Surrey. Z tohoto manželství měl syny Arthura a Theodora, dcery Madinii, Frances a Margaret.

Znak Johna Dee

Jeho nejstarší syn Arthur (1579 - 1637), pokračoval ve šlépějích svého otce, studoval v Oxfordu a rovněž cestoval do střední Evropy i Ruska, kde působil řadu let na dvoře cara Michala I. jako fyzik. Věnoval se bádá-

ní v oblasti fyziky a alchymie, napsal rovněž několik spisů z nichž nejznámější je „*Fasciculus Chemicus*“ a po návratu do Anglie působil jako dvorní fyzik krále Karla I. S manželkou Isabelou Prestwych měl 7 synů a 6 dcer.

Johnu Dee's byl v roce 1574 potvrzen Alžbětou I. jeho původní rodný erb (viz obrázek).

Další informace jsou k dispozici na internetu: The John Dee Society (<http://www.johndee.org/>), Wikipedie (http://cs.wikipedia.org/wiki/John_Dee, http://en.wikipedia.org/wiki/John_Dee, http://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Dee), Answers.com (<http://www.answers.com/topic/john-dee>) Escutcheons of Science - Armorial of Scientists (<http://home.att.net/~numericana/arms/index.htm#dee>, <http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Dee.html>).

Jiří Ungermann

Události

Dne 4. listopadu 2009 v 11.20 hodin v malé obřadní síni krematoria v Praze-Strašnicích se konal pohřeb pana Václava Červeného.

Mimo to, že byl členem České genealogické a heraldické společnosti v Praze, přispěl významně k rozvoji bádání v oblasti občanské genealogie, díky „*Generálnímu rejstříku ke všem svazkům berní ruly*“ (cs.wikipedia.org/wiki/Berní_rula) jehož spoluautorem byl společně s Jarmilou Červenou.

Tuto významnou pomůcku vydalo knižně v roce 2003 naklada-

telství Libri (www.libri.cz).

Anton Friantišek Malinovský

Almanach 2010 a 2011

Dne 26.11.2009 v 18:30 se konala v sále Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství (Václavské nám. 31 - Praha 1, dům č. 29) oficiální presentace „*Almanachu českých šlechtických a rytířských rodů 2010 a 2011*“.

Almanach českých šlechtických a rytířských rodů (2010 a 2011)

Presentaci pořádali autor a nakladatel almanachu Zdeněk Vavřínek a Martin Petiška.

Jiří Ungermann

Matiné 2009

Přesně na den 87. výročí střílení z křížníku Aurora, 7. listopadu 2009 svolal Doc. PhDr. Tomáš Krejčík Ph.D., předseda Moravské genealogické společnosti do Brna heraldiky z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a Polska. Pan Krejčík dal setkání příhodný název Matiné 2009 a pro

Doc. Tomáš Krejčík

heraldiky to byla bezesporu událost roku 2009. Zadání pro zájemce o vystoupení s referátem, znělo: „*Hmotné heraldické památky, metody a možnosti jejich soupisů*“. Z původně anoncovaných devíti příspěvků, jich zaznělo osm. Vystoupení, ač byla vtěsnána do 20. minutového limitu, byla nejen velmi přínosná ale i obsažná. Prezenční listinu podepsalo 30 osob, 5 z toho ze Slovenska.

1. Jiří Hanáček z Brna pohovořil na téma *Heraldické postavníky v chrámu sv. Jakuba v Brně*

Jiří Hanáček

2. Mgr. Vladimír Červenka z jihočeských Lnář se předvedl ve faktograficky napěchovaném příspěvku s názvem *Heraldické památky ve Lnářích*.

3. Z Bratislavy přijela pohovořit o své práci paní PhDr. Jana Oršulová na téma *Heraldické pamiatky a ich zmeny v 20. storočí*.

Mgr. Vladimír Červenka

4. Ještě před polední přestávkou ohromil účastníky setkání fundovaným a velmi zasvěceným výkladem PhDr. Lubomír Jankovič Ph.D. z Martina. Jeho příspěvek měl název *Heraldické exlibrisy a supralibrosy 16. - 19. storočia so vzťahmi k historickému územiu Slovenska*.

Nejstarší uherské exlibris Hanse Telinkese, měšťana z Bratislavy, cca z roku 1525

5. Po přestávce dostal slovo ředitel Zemského archivu v Opavě PhDr. Karel Müller. Jeho příspěvek měl název *K soupisu heraldických památek na Těšínsku*.

6. Příspěvek pana Antonína Urbánka byl nadepsaný *Koncepcie Zemské-*

PhDr. Karel Müller

ho registru erbů České republiky.

7. Příspěvek, který přednesl Mgr. Adam Šrejbr, měl název *Dokumentace heraldických památek ve výuce* a vyvolal asi největší ohlas i následnou bohatou diskuzi.

Ing. Jiří Čermák

8. Ing. Jiří Čermák z Kroměříže předvedl svou práci s titulem *K soupisu heraldických památek v Kroměříži*.

Anton František Malinovský

Publikum Matiné

Poznámka redakce: Plné znění zprávy A.F.Malinovského najdete v časopise *Genealogické a heraldické listy* č. 4/2009. Několik dalších fotografií z Matiné najdete na internetových stránkách MGHS (<http://www.mghs.cz/Uvod.htm>).

Otevřený dopis k článku Jiří J.K. Nebeského

V časopise *Genealogické a heraldické listy* č. 3/2009 publikoval Jiří J.K. Nebeský (JJKN) článek „*O internetové heraldické knihovně*“. Vzhledem k tomu, že jsem v této problematice s JJKN jednal v zastoupení Klubu pro českou heraldiku a genealogii, dovoluji si opět v zastoupení Klubu reagovat. Vzhledem k tomu, že JJKN své názory prezentoval veřejně, jsem nucen i já svou odpověď provést stejným způsobem.

Nehodlám komentovat Váš text jako celek, i když mám na něj svůj osobní názor. Chci pouze reagovat na několik tvrzení, které uvádíte a které nejsou fakty, ale pouze vaším názorem. Jsou to tvrzení komentující jednání nebo stanoviska našeho Klu-

bu.

„... V případě Klubu pro českou heraldiku a genealogii jsme k dohodě zatím nedospěli. Klub totiž začal nabízet svou starší produkci v elektronické podobě komerčně. Bohužel však aktuálně nabízí jen asi deset starších článků a ke kompletnímu zpřístupnění (byť komečnímu) ani nesměřuje. ...“

Z kontextu článku a tohoto textu lze získat dojem, že jste se neshledal se zájmem o spolupráci. Domnívám se, že to není korektní tvrzení. Náš Klub Vám nabídnul formu spolupráce. V rozsahu, který považoval za možný a Vy jste na tuto nabídku zprvu reagoval. Po první výměně názorů, jste se však již neozval. Z čehož vyvozují, že Vás náš návrh „dostatečně nezaujal“, což zřejmě znamená, že stojíte pouze o takovou spolupráci, která dostatečně zapadá do mantinelů Vašich záměrů. Tj. poskytnutí neomezených práv ke zveřejnění archívu časopisů.

Domnívám se, že i když se plně neshodujeme v záměrech, nevylučuje to alespoň částečnou spolupráci.

Náš Klub se považuje za správce duševního vlastnictví, které vytvořili jeho členové a publikovali v rámci Klubové komunity. Pokud se Klub rozhodne zveřejňovat výsledky práce svých členů, pak jedinečným způsobem, který zajistí, že nepřijde o možnost ovlivňovat, jakým způsobem budou výsledky náročné práce využívány. Prozatímní heraldická knihovna, nám žádné garance nedává, jen je vývěsní plochou, kterou může každý po libosti využít. Váš

projekt má jednoznačně své přínosy, je ale „one man show“ a bohužel nám nemůže garantovat co bude za rok. My chceme vydávat časopis a poskytovat členům přidanou hodnotu i za deset let.

To, že se nerozhodujeme jen za sebe a že nás zajímá, co si o této problematice myslí naši členové, jsme prokázali přípravou ankety na toto téma. Vyhodnocení a závěry, které k anketě přijme vedení Klubu, si budete moci přečíst v HaG č. 3-4/2009.

Ponechám stranou to, že si nejste přesně vědom jakou část našeho archívu nabízíme v PDF, ve skutečnosti toho je mnohem více. To, že nenabízíme vše je dáno pouze nedostatečnou kapacitou na digitalizaci a nedostatečným zájmem ze strany členů či veřejnosti. Naše současná politika je, že ve formátu PDF poskytneme oč nás členové požádají, umožní-li to naše kapacita. Dosavadní zkušenosti z poskytování těchto služeb však říkají, že badatelé nemají zájem budovat elektronickou knihovnu, ale získat jen konkrétní články. A proto se rozsah přímé nabídky, zvyšuje jen pozvolna.

Klub začal nabízet tyto služby dříve než existovala „Prozatímní heraldická knihovna“ a to v roce 2006. Tolik jen pro upřesnění.

Tvrzení, že se Klub chová „komerčně“ jednoznačně odmítám. Pojem „komerční chování“ se přirozeně spojuje s takovým chováním, jehož účelem je dosažení zisku. Náš Klub je nezisková organizace. Jediným důvodem proč Klub neposkytuje informace a své služby zdarma je, že potřebuje pokrýt náklady, které mu

vznikají z činnosti, která je jeho primárním cílem. Vzhledem k tomu, že Klub nezískává prostředky na provoz od státu, ale od svých členů, musí hospodařit efektivně a tak, aby členům poskytoval protihodnotu, kterou očekávají. Osobně se domnívám, že získávání grantů (což je alternativou) vytváří závislost, která se negativně projeví v okamžiku, kdy v dalším roce na grant žadatel nedosáhne. Letošní rok je toho příkladem.

Ale zpět k tématu, primárním cílem našeho Klubu, je vydávat časopis, združovat zájemce o heraldiku a genealogii a poskytovat jim podporu. S vydáváním a distribucí časopisu, poskytováním informací a podpory i plněním ze zákona daných povinností (jsme právnická osoba) jsou spojeny nemalé výdaje (tisk, poštovní poplatky, vedení účtu, účetnictví, internetové a telefonní poplatky, ...).

Tradiční způsob řešení rok od roku narůstajících výdajů - postupné zvyšování členských poplatků, odmítáme. Naše cesta je minimalizovat náklady a využít dostupné zdroje. Ostatně takto „komerčně“ se chovají všechny Kluby. Všechny Kluby doplňují své příjmy, nabízením své časopisecké produkce v knižní distribuční síti nebo na internetu. Naš Klub se liší pouze v tom, že nabízí i to co již nemá v papírové podobě a podotýkám, že za ceny, které jsou symbolické a jsou jen velmi mírně nad úrovní nákladů. Domnívám se, že z tohoto chování mají naši členové prospěch. Přes postupné zvyšování vstupních nákladů, držíme nejméně od roku 2006 členské poplatky na stejné výši a to za situace, kdy rok

od roku zvyšujeme kvalitu časopisu a rozsah informací, které pro členy připravujeme na internetu. Náš rozpočet se na konci roku pohybuje okolo nuly.

„... *Bohužel klubová periodika přestala plnit tu nejdůležitější roli, kterou mohla mít, tj. poskytovat celkový obraz o dění v oboru. Jedině brněnská ročenka si udržuje živou recenzní rubriku, ovšem i ta je prakticky tvořena jen anoncemi části oborových titulů, nikoli kritickou diskuzí (podobně jen anoncuje chvályhodný projekt Heraldických novin) ...*“

S tímto názorem se neztotožňuji. Poznávám však, že Klubová periodika obsahují jen tolik kvalitních informací, kolik jich poskytnou autoři článků. Dnešní uspěchaná doba ovlivňuje klubová periodika tím, že většina členů spíše pasivně přijímá členství a jen malá část aktivně přistupuje k dění v Klubu.

Uvedené tvrzení zpřesním v tom, že Heraldické noviny (děkují za „*chvályhodný*“) neobsahují recenze, pouze avizují knižní novinky zveřejněné na internetových stránkách Klubu (od roku 2006 již 259 titulů) a recenze zveřejňované v časopise Heraldika a Genealogie (od roku 2000 již 64 titulů). Uvedené tvrzení „*jen brněnská ročenka*“ je tedy poněkud nepřesné.

Jiří Ungermann

Hessensko je pozoruhodné z pohledu heraldiky nejen přítomností kozích hlav na těle orlů v erbech obcí i fyzických osob, ale i pozoruhodným erbem města **Ziegenhain**. Poprvé je tento erb města Ziegenhain připomínán v roce 1519. Ziegenhain je okresní město stejnojmenného německého okresu na severu spolkové země Hessensko.

Znak obce Ziegenhain

Obec Ziegenhain vznikla již v 11. století. Po napoleonských válkách byla součástí Kurfirštství Hessenského až do roku 1866, kdy se stala součástí Království Pruského (provincie Hessen-Nassau). Blason: Bílo-černě dělený štít. V něm kohout opačných barev s kozí hlavou s červenými kozími rohy a červenými kohoutími pařáty. V pravém horním rohu červená osmihrotá hvězda.

Vilém Vácha

Knižní novinky

K zajímavým titulům konce roku 2009 patří publikace Rostislava Smiška „**Císařský dvůr a dvorská kariéra Ditrichštejnů a Schwarzenberků za vlády Leopolda I.**“ vy-

daná Historickým ústavem Jihočeské univerzity. Více informací čtěte [zde](#).

Po určité odmlce se opět s několika reprinty pochlubilo brněnské nakladatelství Garn a nabídlo ze Siebmacherovy edice tituly „**Der Abgestorbene Preussischer Adel - Provinz Preussen**“, „**Der Abgestorbene Preussischer Adel - Provinz Pommern**“, „**Der Adel von Kroati-en und Slavonien**“ a „**Der Adel in Baden**“. Vedle těchto titulů nabízí nakladatelství ještě pátý zajímavý titul, tentokrát ke slezské heraldice „**Wappen und Handbuch des in Schlesien (einschlieszlich der Oberlausitz) landgessenen Adels**“ od Alfreda, sv.p. von Krane. Více [zde](#).

Místo jednoho očekávaného almanachu se na vánočním trhu objevili hned almanachy dva. „**Almanach českých šlechtických a rytířských rodů 2010**“ a „**Almanach českých šlechtických a rytířských rodů 2011**“. Více podrobností hledejte [zde](#).

Historii šlechtického rodu Šliků, těžbě rud a mincovnictví se věnuje titul „**Schlikové a dobývání stříbra**“ jehož autory jsou Pavel Kašpar a Vladimír Horák. Více čtěte [zde](#).

Životu knížete Felixe Lichnovského se věnuje nová publikace Dušana Uhlíře vydaná nakladatelstvím Paseka s názvem „**Slezský šlechtic Felix Lichnovský**“. Více informací čtěte [zde](#).

V prosinci vyšel druhý titul Jiřího Jánského, autora, který se zaměřuje na historii šlechtických rodů západních Čech s názvem „**Hroznatovci a páni z Gutštejna**“. Podrobnosti najdete [zde](#).

Jiří Unger mann

V posledním čtvrtletí roku 2009 se objevilo několik zajímavých nových internetových počinů. Prvním z nich je web, který navazuje na známou publikaci Jana Županiče „*Nová šlechta Rakouského císařství*“, nese název „*Nová šlechta v českých zemích a podunajské monarchii*“

a najdete jej na adrese www.novano-bilitas.eu. Je dílem autorského kolektivu Jan Županič, Michal Fiala, Tomáš Krejčík a Nada Kubů a vznikl díky prostředkům Grantové agentury ČR. Web by se zřejmě mohl stát významným zdrojem informací k novodobé šlechtě a aktivitám, které se zaměřují na toto období konce R-U.

V čísle HN 2/2008 je krátce anotován užitečný web o rakouské šlechtě www.austroarchiv.com. Tento web nyní prochází rekonstrukcí a přesouvá se na novou adresu www.coresno.com a získává nový název „*CollegiumresnobilitasAustriae*“.

V čísle HN 3/2009 jsem se krátce zmínil o existenci internetových „*Positivních novin*“, kde publikuje své články o české šlechtě Jan Drocár a Pavel Loužecký. Tento autorský tým své aktivity nyní přesunul na vlastní internetovou adresu www.historickaslechta.cz, kde pro-

vozuje stejnojmenný magazín „*Historická šlechta*“. Týmu se podařilo získat ke spolupráci několik dalších autorů, například našeho člena Jaroslava Tovačovského. I tuto adresu se vyplatí do budoucna sledovat.

K často citovaným internetovým zdrojům patří internetové stránky Paula Theroffa a jeho „*An Online Gotha*“. Paul Theroff se nespécializuje jen na dosud žijící šlechtické a dynastické rody, ale věnuje se i rodům již vymřelým nebo rodům zcela mimo hlavní proud zájmu. Bohužel většina těchto zajímavých informací je již na internetu nedostupná. Online Gothu najdete nyní na adrese www.angelfire.com/realm/gotha/index.html.

Centrum medievistických studií Akademie věd ČR a Univerzity Karlovy provozuje na internetu databázi ve které je zpřístupněna řada historických dokumentů z českých dějin. Databáze však obsahuje i několik okrajových titulů, z nichž je pro heraldika zajímavý známý titul „*Das Wappenrecht*“ od F.Hauptmanna. Vstup do databáze je na adrese <http://cms.flu.cas.cz> v sekci „*Sources on-line*“.

Jiří Unger mann

©2010 Klub pro českou heraldiku a genealogii

Kontaktní údaje:

U Rajské zahrady 20, 130 00 Praha 3 - Žižkov

Tel: +420.774.101.878,

Internet: www.heraldickenoviny.cz nebo www.heraldica.cz/hernewspap/index.htm,

E-mail: heraldika@email.cz

Složení redakce: Miroslav Baroch a Jiří Unger mann

ISSN 0232-0304

Veškerá autorská práva jsou vyhrazena